

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oră 12 fl., a treia
oră 10 fl.

Tot ce privește fóia,
să se adreseze la: Re-
dactiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.**Anul XIV.****Blaj 27 August 1904.****Numórul 35.**

Reuniunile Maria-ne.

Idea reuniunilor Maria-ne sulevată la noi de confratele Constantin Lucaciu nu trebuie lăsată se adoarmă. Resultatele frumoase, la cari au ajuns confrății latini cu reuniunile lor religioase trebuie să ne încălzească inimile, dacă acele într'adevăr palpitează pentru mântuirea vecinică a sufletelor încredințate grijei noastre.

Timpurile s'au schimbat, durere în defavorul bisericeii. Odinioară poporul era bun, ascultător, alipit de religiune și de biserică, azi e în mare parte indiferent și rece, unii chiar directe dușmani preoților și bisericeii.

Schimbarea spre rău se explică ușor, remediul răului însă se află mai greu. Odinioară aproape întreagă viața omului se petrecea în sânul familiei, în isolare de lumea mare; azi omul deja din copilărie vine în atingere cu oameni străini, cu alte datini, cu alte obiceiuri. Odinioară copilul vedea pe tatăl său și pe mama-sa, pe frații săi și pe surorile sale, că dimineața și seara, apoi înainte și după mâncare își pun mâinile laolaltă și se roagă, și rugăciunea i-se prefăcea în a doua natură, și nici prin minte nu-i trecea, că ar mai fi și oameni, cari să nu se roage; azi tatăl nu se mai roagă, mama încă mai mult în taină, și copilul crede, că rugăciunea nu e pentru oamenii mari, ci numai pentru copii.

Odinioară în casa părintească copilul nu auzia vorbe necuviincioase, înjurături și clevețe, și când se întâmpla se audă pe vre-un om stricat înjurând, tatăl îi spunea, ce păcate grele sunt înjurăturile, și îi puneă în vedere mânia și urjia lui Dumnezeu asupra tuturor celor ce înjură, mânia și urjia lui Dumnezeu, care pretutindinea e de față, toate le vede. Și figura omului stricat, carele a înjurat pe Părintele său ceresc, și iarăși fața plină de mânie sfântă a tatălui și dojana și infruntarea dată celui, ce a înjurat, nu îi mai eșia din minte viața întreagă. Azi nu numai tatăl, dar uneori și mama încă înjură și copilul pe lângă toată opreliștea imitează pe părinți.

Da, azi nu toate casele, nu toate familiile sunt într'adevăr creștinești. Și chiar și dacă familia ar fi într'adevăr creștină, câte rele nu vede și nu aude copilul dela servitori, dela micii lui prietini din vecini și dela căsenii acestora. Și dupăce ajunge la școală, cât de ușor se întâmplă, că vre-o câțiva copii răi se strice clasa întreagă. Mai vine apoi miliția și adună ficiorii din toate părțile țării și relele dintr'un loc se răspândesc până și în unghetele mai depărtate.

Contactul acesta viu între om și om a adus cu sine și ceva bine, dar de altă parte,

atâtea rele a produs, încât bucuros am renunța la puținul bine, dacă am putea scăpa de relele cele multe.

Între împrejurările aceste mijloacele de educațiune religioasă din trecut, nu mai sunt de ajuns. Ne trebuie mijloace nouă, trebuie să ne folosim de armă și măsuri nouă pentru combaterea atâtor rele îngrămădite la fiecare paș. Una dintre cele mai puternice arme sunt reuniunile religioase. Dacă nu ne stă în putere a împedeca atingerea celor buni cu cei răi, a celor nevinovați cu cei stricați, în putere ne stă se întărim pe cei buni, ca se poată susține lupta cu cei răi, în putere ne stă se înarmăm pe cei buni așa de bine, încât dacă nu vor putea îndrepta pe cei răi, cel puțin se nu cadă jertfă ispitirei lor.

Dacă în școală preotul și învățătorul vor lucra în bună înțelegere, vor putea suplini multe scăderi ale educațiunii neglijate din casa părintească, și prin copii vor influența și asupra părinților. Din purtarea copiilor în școală preotul îndată poate vedea scăderile părinților, iar ocaziune de a le veni și lor în ajutor, cu sfatul său părintesc, se va oferi, dacă nu azi, de sigur mâne sau poimâne.

Dar anii de școală trec și vine epoca cea mai periculoasă, epoca patimilor. Decumva părinții și preotul nu își vor da mână de ajutor, în mijlocul atâtor ocaziuni periculoase, ce se oferă, în mijlocul ispitelor și a luptelor cu patimile, tinerii ușor vor cădea și se vor răci de religiune, ca poate nici odată să nu se mai ridice la Dumnezeu.

Asupra generațiunilor ieșite din școală, preotul mai bine poate influența prin reuniuni, adunându-i în jurul său, cum își adună găina puii sub aripi. Și dacă reuniunile acestea vor mai purta și numele Prea Curatei Fecioare și deci vor sta sub patrociniul Dănzei, a mamei noastre din ceriuri, ne vom putea aștepta la cele mai bune rezultate.

E adevărat, că a conduce reuniuni de aceste nu e tocmai lucru ușor, căci se recere pricepere și mult, foarte mult zel și abnegațiune. Dar orice s'ar recere și oricât s'ar recere, preotul în puterea răspunderii, ce o are înaintea lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor încredințate lui, e detor să jertfească nu numai timp și sănătate, ci în caz de lipsă chiar și viața pentru turma sa.

Reuniunea înființată în prima linie pentru tineret poate se primească în sinul său și oameni mai în vârstă, bărbați și femei, cari vor da preotului mână de ajutor în conducerea tineretului.

Îndrumări pentru înființarea cununilor sau reuniunilor Maria-ne, aflăm în broșura publicată de confratele Constantin Lucaciu sub titlul: „Un smerit memoriu etc. Baia

mare 1904.” În broșura aceasta aflăm și câteva trăsături din viața de 4 ani a reuniunii înființate de dânsul în Jajib. Resultatele ei bune să văd deja și sunt: creșterea pietății și a moralității în popor, și strângerea unei frumoase sume de bani pentru scopurile de binefacere ale reuniunii.

Ceea ce i-a succes confratelui Lucaciu pentru ce nu ar putea succede și altora? Ajutorul Preacuratei Fecioare nu va lipsi nici altora. Dacă cultul Prea Curatei Fecioare și reuniunile întemeiate sub patrociniul ei au regenerat viața religioasă a confrăților latini, patrociniul ei nici nouă nu ne va lipsi. Înaintea Dănzei nu este deosebire de națiuni și biserică catolică latină sau grecească. Toți îi suntem fii, pe toți dorește să ne conducă la Dumnezeu, la toți ne este Mamă, la toți sprijin și ajutor.

Să nu credem, că inimile noastre ale românilor sunt dela natură mai vârtoase, inaccesibile pentru sentimente religioase mai vii, incapabile a se înmuia de ploia răcoritoare a grației dumnezeiești. Doar bine am văzut cu toții, că abia s'au început exercițiile religioase, mai bine zis misiunile populare, în districtul protopopesic al Clujului și poporul alerģa din toate părțile și primia învățătura dată și cu ea deodată, grația lui Dumnezeu mai cu aviditate, decum primește pământul ars de secetă picurii de ploie răcoritoare. Apoi chiar lățirea pocăitismului încă ne arată până la evidentă, cât de mare e setea sufletească a poporului pentru cunoașterea mai temeinică a adevărilor religioase și pentru practizarea mai strictă a preceptelor dumnezeiești.

Dacă vom întemeia reuniuni și prin ele vom desvolta o viață religioasă mai conștie și mai intensivă, pocăitii vor rămâne inofensivi pentru biserică noastră, altfel vor cuprinde teren și ne vor atrage la sine poate chiar pe cei mai buni poporeni.

Ocaziunea de a înființa reuniuni Maria-ne e foarte potrivită. De o parte se apropie lunile de toamnă destinate pentru câștigarea indulgențelor concesse de Părintele nostru Papa Piu X, din incidentul aniversării de 50 ani dela publicarea dogmei despre concepțiunea nepătată a Prea Curatei Fecioare Maria, de altă parte seceta îndelungată și lipsa urmată din ea îi face pe oameni mai aplicați spre rugăciune și spre exerciții de pietate, după cum se poate vedea aceasta și din următoarea întâmplare: În cutare comună greu atinsă de secetă mai multe femei pie au împărțit între sine grăul de lipsă la o prescură pentru ca fiecare se reciteze „Tatăl Nostru” de atâtea ori câte boane i-s'a venit, și grăul de nou adunat l'au dus la moară și l'au măcinat separat și cu prescură gătită s'a celebrat liturgie pentru încetarea secetei.

Nu am întrebat, dacă Dumnezeu le-a răsplătit credința atunci îndată, atâta însă știu, că de atunci ploia i-a cercetat de câteva ori.

Fiind anul lipsit deocamdată nu s'ar pune nici o taxă pe membrii rămași fără bucate, ba și taxele incurse dela membrii mai cu stare încă s'ar împărți ca ajutoare. De altă parte prin exercițiile de pietate, preoții ar cerca se îndemne poporul la rezignațiune creștinească și ar stărui să țină viuă speranță în ajutorul lui Dumnezeu, pentru că lipsa să nu le sălbătăcească inimile și să nu cadă pradă păcatului. În sinul reuniunii preotul ar avea și mai multă ocaziune să le spună că Dumnezeu nu trimite asupra noastră loviturile decât cu scop ca să ne îndreptăm, deci cu cât ne vom îndrepta mai curând, cu atât mai curând se va milostivi asupra noastră. El care a știut storce apă din piatră și care cu 5 pâni și 2 pești a săturat 5000 de oameni, poate să ne ajute și nouă, chiar și pe cale extraordinară, dacă va afla de lipsă, căci dăruirile lui nu s'au împușinat, vistierile lui nu au săcat. El tot același Dumnezeu e și într-o nimica nu s'a schimbat, numai ne-am schimbat noi, căci nu mai avem măsura credinții părinților noștri, ne lipsește încrederea și speranța lor mai neclătită decât granitul, și focul iubirii lor creștinești, cu care știau face minuni.

Satele, cari au reuniuni de femei pentru înfrumșetarea bisericilor, ușor le ar pute transformă în reuniuni Maria-ne adoptând exercițiile de pietate prevăzute în broșura confratelui. C. Lucaciu și cele înșirate în partea din urmă a acestui articol, în celealalte comune s'ar putea înființa deadreptul reuniuni Maria-ne. Nu numai cred, dar sum convins, că pe lângă ajutorul puternic, ce ni-l va da Preacurata Fecioară Maria, nu se ve recere decât bunăvoință și puțin zel

din partea confratilor preoți și în decurs de câțiva ani vom avea sute de reuniuni și în urma lor succese neașteptate. Atunci eventual ne vom putea cugeta și la stringerea tuturor reuniunilor într-o singură reuniune mare, până atunci înse se ne îndestulim cu mai puțin, și mai ales cu scopuri locali.

Afară de observațiunea aceasta mi mai permit a recomanda confratelui C. Lucaciu se întregească exercițiile de pietate și obligamentele membrilor reuniunii cu următoarele sau cel puțin cu câteva din cele cuprinse aci, căci legătura dintre membrii nu mi se paré destul de strinsă:

1. Fiecare membrii va recita sara un „Tatăl nostru“ și o „Născătoare“ pentru membrii reuniunii, pentru biserică și capii ei și în speție pentru biserică noastră greco-catolică română, pentru mitropolitul, episcopii, preoții noștri, pentru întoarcerea păcătoșilor, și pentru sufletele din purgator. Rugăciunile aceste se le reciteze cu gândul la Domnul Christos, care petrece pe altar în sfânta cuminicătură. În cas de boală a vreunui membru din reuniune rugăciunile aceste se vor recita pentru refăcătoarea confratelui bolnav, eventual membrii mai zeloși pe lângă Tatăl nostru și Născătoare, aplicate pentru scopurile mai sus stinse, vor zice al doilea Tatăl nostru și Născătoare pentru confratele bolnav. Dacă boala s'ar îngreuna mai tare, încât ar fi periclu de moarte, membrii cari pot se vor aduna în biserică și vor ceti paraclisul sau o parte din el pentruca săi dobândească ajutorul Prea Curatei Fecioare în oara cea grea a morții.

2. În cas de lipsă fiecare membru, cap de familie, se va obliga a duce prescuri în o duminică sau două pe an, eventual în cutare sărbătoare, ca nici o duminică sau sărbătoare se nu rămână fără liturgie în ținuturile

fără de vii, reuniunea în cas de lipsă va purta grije de procurarea și conservarea vinului de lipsă la liturgie. Obligamentul acesta mi se para necesar, căci uneori preotul nefiind sigur de proveniența vinului, cu groază își aduce aminte să nu fie artificial.

3. Reuniunea se va îngriji ca biserică se aibă icoanele tuturor sfinților, cari au sărbători legate în biserică noastră, și pe acele în sărbătoarea lor le va împodobi cu flori, frunzar și alte podoabe iertate și va aprinde înaintea lor două lumini de ceară.

4. Reuniunea va stărui pentru introducerea datinei laudabile, ce se află în câteva comune, de a duce liturgii în toate zilele postului Sfântei-Mărie, iar sara să se cânte paraclisul, ținând icoana Prea Curatei împodobită în decursul postului întreg și mai ales în ziua de Sfânta-Mărie. Ca membrii sau cel puțin unii din ei se poată lua parte la liturgie și la paraclis, preotul va celebra des de dimineață, iar paraclisul îl va face sara la lumină, când membrii reuniunii se vor îngriji, ca policandrele se fie încărcate de lumini.

5. Membrii, cari știu ceti sunt obligați ași lua cărți de rugăciuni și a se ruga în biserică din acele, iar membrii cari vor ave voace și auz musical, amăsurat lipselor vor fi detori a se înscrie în corul reuniunii și a cerceta oarele statorite.

6. La procesiunile bisericesti membrii reuniunii vor lua parte în corpore cu praporul Prea Curatei Fecioare în frunte.

7. În casul dacă cutare membru bolnav, nu ar avea pe nime, care să-l îngrijească, membrii înrudiți, pretini sau vecini, îl vor cerceta, și îi vor presta serviciile de lipsă, îl vor mângăia și îl vor îndemna la primirea de bună vreme a sacramentelor. În cas de moarte membrii, cari pot, își vor ține de datorință se asiste la înmormântare.

FEUILLETON.

„Omenia-i capul lucrului“

(de Paul Bonhomme).

(Fine).

III.

De odată îi veni bătrânului în minte, că vecinii lor pot întreba, de ce n'a restituit banii, îndată ce i-a aflat?

De ce? Pentru că a vrut să deie prietenilor săi o dovada eclatantă despre omenia sa, căci — dacă cineva e în adevăr om de omenie, atunci trecerea unui scurt timp nu împoartă, și de satisfacerea aceasta mică a amorului său propriu n'a voit să se dispenseze.

Și în adevăr în ziua următoare la începutul partiei de joc a fost un moment frumos pentru dânsul, când le enară tuturor comesenilor întâmplarea și despre dovedirea celor spuse le arăta bancnota.

Toți își ascuțau urechile și își căscau ochii. Dar trecând prima impresiune comesenii se reculeseră.

Oare să fie și adevărată istoria asta? Oare în adevăr să fi aflat tata Ruló această bancnotă de o mie de franci? Oare să nu fie asta cumva numai o apucătură? Cu ochi întrebători se uitau unii la alții, își trăgeau cu coada ochiului și se cotiau.

Altmintrea știau ei, că bunul tata Ruló cam are ceva aplicare spre fanfaronadă. Dar fanfaronada sa în casul acesta ce rost avea?

Luând în considerare principiile sale destul de cunoscute despre omenie, el bancnota aceasta trebuie să o restituie, mai ales acum, după ce a devenit un lucru public, și

el arătase banii pretutindinea. Și în urmă poate să se ivească cineva și să reclameze banii și atunci tata Ruló rămâne fără de ei. Nu, nu, la tata Ruló nu se prea îmbulzesc bancnotele de mii de franci.

Așa dară în urmă prietenii trebuiră să conceadă, că lucrul trebuie să fie adevărat.

Tata Ruló triumfă. El își păștea ochii în priveștiștea surprinderii lor, ca și când le-ar fi jucat o festă și lucrul ajunsese la culme, când tata Ruló declară cu toată gravitatea cuvenită, că are să predeie bancnota la poliție.

Toți înholbară din ochi și bătrânul norman Ruló înțelese că cu aceasta faptă nobilă și-a pus basă solidă și statornică la vaza și auctoritatea sa. Acum nu-i mai puteau denega respectul, la care de mult credeau că are îndreptățire. Numai sfârșnarul, carele era viclean ca o vulpe, zise:

„Ascultă, Ruló, în casuri de aceste comisariul trebuie să-ți deie o cuitantă?“

Cu cea mai mare importanță răspunde bătrânul: „Firește, că trebuie!“

Acum face altul observare:

„Aceasta să ne-o așteți... ca să vedem, că lucrul e aievea așa.“

„De sine să înțelege.“

Tochmai prezentarea cuitei acesteia era basa omeniei sale. Hârtia aceasta avea să fie o formă de diplomă pentru dânsul, care trebuia să insufle respect.

IV.

Îndată ce ajunsese în posesiunea acestei cuitante, tata Ruló nu amână nici un moment de a o presenta. El o arătă cu fală nu numai în crismă, ci și în ședințele comitetului comunal, în târguri și pretutindinea; ba nici odată nu se mai despărți de ea.

Dar și un alt motiv mai avea de a o păstra cu îngrijire, căci ea în sens strict

era un document de valoare. De cumva cei o mie de franci nu se ridicau în restimp de un an, atunci după drept ei recădeau aceiua, cari i-au aflat.

Abună samă, că presupunerea aceasta era ceva cam puțin probabilă, dar tata Ruló, dând din umeri, zicea totdeauna cu oare careva gest evasiv;

„Omul nu poate ști. Altmintrea cu toate acestea lucrul e posibil.“

În taptă tata Ruló știa apriat, cum fuge iepurii. Dar el nu-și făcea scrupuli din aceea; pentru că în enararea istoriei sale el purcese cu totul sincer. Numai ceva uitase a le spune — o nimica toată; el adecă nu le spusese, că înainte de a merge la comisariul, intrase la o bancă, unde schimbă bancnota de o mie cu zece hârtii de câte o sută de franci, și aceștia îi presenta comisariului. Cu modul acesta se asecurase față de toate reclamațiunile, căci insinuându-se posesorul bancnotei de o mie de franci la poliție, de acolo trebuia să i-se răspundă, că între obiectele pierdute și prezentate aceleia nu se află durere nici o bancnotă de o mie de franci, și într-o bună dimineață suma aceea frumușică va trebui să recadă iarăși în mâinile tatei Ruló.

Așa s'a și întâmplat. Și ca să-și pună oare cumva un monument „omeniei“ sale, cu banii aceia își repară casa și pe coperișul nou de țigle așeză o lespede, care cu litere bulbucate purta datul renovării.

De atunci renumele lui de om de omenie sta mai firm decât casa în care locuia, și nimeni nu mai cuteza a zimbi cu necredință, când tata Ruló i-și încheie vorbirile sale cu cuvintele: „Da, da, omenia! Asta-i capul lucrului.“

Nicu.

Funcționari și ședințe administrative recomând cât să poată de puține, și aceste din urmă totdeauna se fie împreunate cu ceva eșerciții de pietate, altfel se prefac în formalități și deșteaptă rivalități și scot la iveală ambițiuni. Totul trebuie să se învârtă în jurul preotului. El să fie sufletul dătător de viață, care se aprindă și se însufletească pe membri, iar aceasta numai atunci o va putea face, dacă inima lui va arde de iubirea lui Dumnezeu și de zelul mântuirii sufletelor. Dacă nu e aprins de focul acesta, de pace la reuniune, căci în loc de reuniune adevărată va face o caricatură.

Un preot.

Reuniunea Mariană.

Adunarea din Sângeorgiul român.

— raport special al „Unirii.” —

Reuniunea învățătoarească „Mariana” din comitatul Bistrița-Năsăud, și-a ținut adunarea generală la 2 și 3 August n. a. c. în vestita comună românească Sângeorgiul român, cunoscută On. public, pentru băile minerale aflătoare aici.

Învățătorimea nu atât pentru înșănătatea băilor, ci mai vărios pentru interesul ce-l are față de înaintarea în cultură a poporului român din acest ținut, s'a adunat aici cu puține excepțiuni aproape toți membrii, cari și până aci au arătat totdeauna, că sunt la culmea chemării lor.

În 2 August, în ziua de s. Ilie proroc, în corpore au luat parte la serviciul divin, care s'a săvârșit din partea O. D. Anton Precup preot în Rebrisoara, Ilie Pozmășan preot în Ragla și Aurel Chintean preot local. Biserica frumoasă și spațioasă era ticsită de poporul cel mult adunat și îmbrăcat în vestimintele cari caracterizează portul național românesc și așa zicând original și care formează fală poporului din acest ținut; pecum și de un mare public de inteligență română, ce s'a adunat la băi. Cântările bisericesti le-a executat corul compus pe 4 voci din plugari și inteligență sub conducerea zăloșilor învățători locali. Cât e pentru executarea corectă și armonioasă a cântărilor, lasă să-și deie părerea publicul inteligent ce a asistat la acest serviciu, din parte-mi zic, că pe toți ne-a frapat și ne-a lăsat încântați de cele auzite în s. biserică. Iar învățătorii merită nu numai recunoștința și lauda ce li-s'a adus în persoană din partea publicului asistent, fără și pe această cale să fie lăudat zelul și abnegațiunea ce a prestat-o la conducerea și compunerea acestui cor. Ceialți învățători cari în comunele lor, până acum n'a întreprins ast fel de servicii pe altarul cultural, național și dumnezeesc, iee exemplu de aici și până nu e târziu încă, facă pașii de lipsă în aceasta privință, căci fiște care s'a putut convinge, că o ast fel de întreprindere este ca o coroană neperitoare pusă pe altarul de jertfă, adusă din partea învățătorului, neamului său românesc.

La finea serviciului divin O. D. Aurel Chintean preot local, sue amvonul și prin o predică acomodată plină de însuflețire, arată poporului adunat, chemarea învățătorului, precum și sarcinile grele ce sunt împreunate cu chemarea sa, roagă pe poporeni

săi, ca cu brațele deschise să primească între ei pe acești apostoli, ce propoveduesc lumină între ei și să nu-i privească de rău făcători, ci de cei mai mari binefăcători ai lor, căci dela ei au tot binele intelectual, numindui sarea pământului și arătând scopul întrunirii lor de azi; dorește „Reuniunii” înaintare și prosperare, iar membrilor tărie, ca să se poată lupta ca nește „atleți” în contra pedecilor fatale ce sunt pusă înainte.

După finirea s. liturgii, învățătorii s'au adunat în o sală dela școală, unde după ce au luat un dejun de 10 oare sau intrunit la ședință.

Ședința I.

La 11 oare a. m. fiindcă președintele On. D. Gerasim Domide n'a putut lua parte la ședință, cu conducerea acesteia sa încredințat vicepreședintele veteranul inv. normal din Năsăud Ignatiu Seni. Acesta prin o vorbire dulce și avântată, punând la sufletul învățătorului școală, declară ședința de deschisă și se purcede la pertractarea celor 12 puncte din programă.

Cel mai splendid colorit sărbătorească al acestei ședințe la dat o mulțime de bărbați de școală atât din România, cât și dela noi și pe cari numai în fuga condeinului iam putut însămna, ținându-mi de datorință ai aminti la acest loc: Gr. V. Borgovan prof. în București, vestitul pedagog și tatăl învățătorimii, Haliță inspector școlastic în București, Dr. Constantin Pop prof. Dr. Codreanu prof. și v. primar în Galat, Sever Mureșan prof. de desen, cari toți sunt de origine ardeleni, trăsesc în România și s'au mai întors la caminele lor pentru a se recrea. Apoi O. D. A. C. Domșa redactorul Unirii din Blaj, Dr. E. Sabo prof. Blaj, Haliță prof. Năsăud și din partea insp. reg. de școale sub inspectorul Polyánszky și o mulțime de preoți de ai noștri etc.

După deschiderea ședinții se dă cuvântul dlui prof. Borgovan din București, care în călduroase cuvinte salută Reuniunea întrunită în adunare generală și mulțumește pentru alegerea de membru onorar.

S'a constatat numărul membrilor de față, cari după cum am amintit, în tot deuna au arătat vin interes față de aceasta reuniune, prezentându-se în număr aproape complet, au urmat apoi esmiterea comisiunilor: a) pentru verificarea protocolului, alegându-se dnii. M. Linul, N. Catarig și M. Găvriluțiu; b) pentru înscrierea de membrii noi, alegându-se pelângă învățătorii din loc dl I. Hangea învățător normal în Năsăud.

Urmează raportul anual despre activitatea reuniunii, care raport sa compus cu multă dibacie din partea dlui secretar și director la școala normală din Năsăud Cl. Grivase, umplând de bucurie inimile ascultătorilor văzând ce mult înaintează și ce progres face aceasta reuniune din an în an.

Raportul casarului și preliminarea de buget pe 1905 care a fost compus cu multă judecată, s'a primit unanimum și casarului I. Hangea i-s'a dat absolutoriul.

Raportul comitetului asupra disertațiilor intrate ca operate de concurs și conferirea premiului scris, să hotărăște ca să rămână, până ce să vor ceti operatele din partea autorilor lor, ca astfel adunarea împreună cu comitetul să aducă hotărâre în privința distribuirii premiului.

Temele de concurs au fost următoarele: a) Creșterea fetițelor, ce direcțiune este a-să urmări în creșterea fetițelor în genere și în specie a fetițelor din acest ținut? b) Care sunt datinele cele a popoului din acest ținut și cari ar fi mijloacele mai corâspunzătoare pentru delăturarea acelor? c) Economia: lucrarea și cultivarea pământului, creșterea animalelor, pomăritul și stupăritul.

Fiind timpul înaintat, să hotărăște că din operatele intrate să se cetească, dela de sub punctul b) elaborată de Silvestru Murășan învățător în Rodna veche.

La oarele 1/2 2 p. m. dela școală învățătorimea împreună cu inteligența adunată, sa dus la băi unde s'a aranjat banchetul care a decurs în mijlocul unor însuflețitoare toaste. La 8 oare s'au dat reprezentăție declamatorică teatrală.

Sala de banchet prefăcută în sala de producțiune, la apariția sa vedea spațioasă, dar în scurt timp, s'a dovedit de prea mică.

Ședința II.

În 3 August dimineața la 8 1/2 oare învățătorii se întrunesc iar la școală, unde continuă mai departe desbaterea punctelor restante din programă. La aceasta ședință, iar am avut onoarea a saluta în mijlocul nostru, pe Dl. Gr. V. Borgovan dând învățătorimii în mai multe direcții sfaturi folositoare, apoi Dl. Dr. Sever Mureșan Dr. Monda medic sub inspectorul Polyánszky etc.

Se purcede la cetirea operatelor amintite și cari să ascultă cu vin interes. Tema de sub lităra a) literată de Domnii S. Murășan învățător Rodna v. Anton Domide absolnt de „Pedagogiul” din Pestă și dșoara E. Pioraș învățătoare în Rodna v. Toate trei lucrările au fost compusă cu multă sîrguință și toate de înșănătate nu numai pentru învățători, ci și pentru public, ba chiar și pentru economi. Mai cu samă lucrarea dlui S. Murășan de sub lităra b) cetită în ședința primă a secerat o mulțime de aplause, hotărându-se că să se facă posibilă de cetit din partea învățătorilor în fiecare comună poporului. Deci adunarea împreună cu comitetul aduce hotărârea, ca premii de 24 cor. să se distribuie între cei trei elaboratori în părți egale, și să se publice în „Foaia școlastică” Blaj și „Foaia poporului” Sibiu.

Se aduce la cunoștință adunării, cumcă societatea de împrumut „Mercur” din Năsăud, la timpul său a dat un premiu de 30 cor. pentru de a-să premia acel învățător din districtul Năsăudului, care va dovedi că are grădina cea mai frumoasă de pomi. La acest premiu s'a însinuat R. Densușan învățător Moșod, I. Murășan și S. Berendi învățător Teleiu.

Pe baza constatării făcute, premiul se conferește dlui R. Densușan iar celorlalți doi li-să aduce laudă.

Comisiunea pentru înscrierea de membrii noi, raportează, că sau înscriș 5 membrii fundatori, pe cari adunarea-i primește cu aclamațiuni!

Propunerile însinuate presidului înainte de adunare cu 24 oare, se concred biroului central, ca să se aducă hotărâre în merit.

O vină discuție a avut loc în cauza alegerii de președinte, din motivul că fostul președinte, vrednicul bărbat M. O. D. Gerasim Domide fiind bolnav și îngreunat cu prea

multe afaceri cu părere de rău a fost silit să-și deie abdicerea.

Fiindcă M. O. D. Gerasim Domide în mai multe rânduri s'a încercat să-și deie abdicerea de la acest post, pe care cu vrednicie l'a purtat timp mai bine de 3 ani și învățătorimea l'a văzut cu multă dragoste în mijlocul său, totdeauna i-a respins cererea, acum însă cu părere de rău a fost silită să i-o primească, alegându-se în locul lui vicariul foraneu ep. din Năsăud Rev. D. Ciril Deac. Deie bunul Dumnezeu ca și în persoana nou alesului președinte să aflu învățătorimea un sent tare, un izvor de mângâiere și un povățuitor și apărător la tot ce e bun, înălțător și folositor învățătorimii, neamului și cauzelor scolastice române de sub conducerea Sa.

Adunarea generală viitoare să hotărâște să fie în Năsăud, iar cu defigerea timpului se încredințază comitetul central.

La revedere în Năsăud în anul 1905

Trig.

REVISTE.

Francia. Consiliul de ministrii nefiind autorizat de Roma a început a da la iveală actele, cari au premers conflictului, ce s'a iscat între Vatican și Francia. Tot lucrul e politică. Guvernul frances vede, că lucrurile cum stau, nu mai pot rămâne, și că prin intreruperea relațiilor cu Vaticanul, Francia se va împărți în două tabere, din ce numai urmări triste pot fi pentru ea. Scopul publicării documentelor este, să astupe cu frasele din ele ochii catolicilor „practici” din țară, ca și când nu Combes et C-nie a fost cauza acestora fără Vaticanul, care — folosindu-se de dreptul dat de Domnul Christos (!) nu a ținut cont de drepturile, ce-i compet guvernului frances (?) pe baza concordatului. Vaticanul încă a dat la lumină o carte, în care publică scrisorile secretariului de stat adnexate episcopului Geay și le Nordex, ambasadei și guvernului frances, și răspunsurile acestora. Vaticanul a chemat pe episcopul Geay la Roma, ca să răspundă la întrebările, ce i-se vor pune, acesta a ascultat. Ridicându-se acuse nouă, pentru pace și liniște i-s'a recomandat din partea secretarului de stat să-și deie abdicerea de bunăvoie. De aici au pornit apoi multe neînțelegeri, al căror sfârșit a fost ruperea relațiilor oficioase, ștergerea ambasadelor. Astfel Francia își va pierde favorurile ce le are dela Vatican, dintre cari cel mai momentos: protectoratul peste creștinii din Orient, care a avut o mare influință în dezvoltarea Franciei atât între marginile ei cât și în afară. După cum a zis Combes cătră un jurnalist vienez, planul e, că monarhia Austro-Ungariei să capete protectoratul, după care a vânat așa de mult Împăratul Wilhelm.

Anglia. Cetitorii noștri știu, că Sfinția Sa a delegat pe cardinalul *Vannutelli* la sfințirea bisericii catedrale din Armagh. Acum cardinalul în societatea primatului irlandez *Mihail Logue* cercetează locurile mai înșămnate pentru catolici. Protestanții nu se uită cu ochi buni la delegat, căci se tem să nu aibă visita și o mai mare influință în convertirile anglicanilor. Zi pe zi se întorc la religionea catolică mulți oameni înșămnați, în Roma este și un seminar pentru preoții anglicani convertiți. De altfel Anglia s'ar uni cu Roma, dacă ar subscrie Roma un contract, în care morala prescrisă pentru Anglesi să fie redusă la minimum. Dar aceasta e imposibil.

CORESPONDINTE. CÂMPENII ÎN FLACĂRI.

Bistra, 23 August 1904.

Ca o complutare a știrii telegrafice din nrul nostru trecut dăm o corespondență mai detaliată:

În 17 August a. c. pe la 1/2 la 4 oare d. a. stam în grădină la mine. Deodată văd cătră Câmpeni un fum colosal înălțându-se spre cer. Primadată am engetat, că vre un copil nepriceput va fi aprins coasta din fața gurii Abrudului, dar nu trec 10 minute și și primim vestea: „ard Câmpenii.” Am alergat în raptul capului spre Câmpeni și când am ajuns la gura Abrudului mi-s'a desfăcut înaintea ochilor prima priveliște îngrozitoare. Erau toți Câmpenii o mare de flacări! Pe drumul ce duce dela Bistra la Câmpeni la tot pașul întâlneam pe șanturile drumului femei cu copiii în brațe, fiște care cum a putut scăpa. Femeile plângeau, copii plângeau, fiecare privind, cu durerea în suflet, cum le mistuește focul tot ce au avut. — Multe femei me rugau se spun bărbatilor că ele cu copii sunt pe aici. Servitoarele cu câte 3—4 copii me rugau se spun domnilor că au scăpat cu copiii prin Arieș și sunt aici. — Eu am înaintat pe drumul țării până la 1/2 km., dar mai aproape nu am putut, de oarece flacările se aruncă ca bălaurii prin aer la distanții foarte mari, iar șindilele aprinse sburan ca stelele peste noi. Am lăsat drumul țării și am suit pe dealurile de miază noapte, de aci da vântul și mâna flacările spre meazăzi. M'am apropiat de biserica noastră gr.-cat., coperișul și turnul deja erau mistuite de flacări. În acest moment flacările au început a eși pe ferestile bisericii chiar așa cum ies din cup-toriul de pâne. Peste 10 minute frumoasa noastră biserică din Câmpeni, care era po-doaba bisericilor gr.-cat., era o adevărată ruină rămasă de foc.

Când ardea mai teribil biserica aud, un sunet plângător, a crepat un clopot; în momentul următor aud un sgomot, cad clopotele prin turn în jos; după aceea cad toate lemnele pe clopote și clopotele încep a ferbe. Peste câteva oare în locul unde au picat clopotele se aflau 3 grămezi de material brut, clopotele sau topit. — Dimineața am intrat în biserică, ca să văd de a mai rămas ceva, dar nu am aflat altceva

decât cenușe, și pe prestol a rămas o cruce de metal.

În timpul acesta toate acoperișele caselor au fost nimicite de flacări. Focul ardea pe podurile caselor. Pe când a început a lunoa podurile se ruină între pereți și ieu foc păreții. — Cine poate se descrie focul teribil ce s'a escat. 300 de superedificate, construite toate din lemn de brad, de odată în foc. — Priveam toți cum ard, căci a da ceva ajutor era imposibil. Pumpele de apă nu puteau face nimica, parte pentru că nu puteau intra în foc, parte pentru că valea de prin Câmpeni era sacă. La Arieș a străbate nu era cu puțință, de oarece flacările se aruncau până dincolo de râu. Astfel s'a nimicit tot ce a fost frumos în Câmpeni, fără a se putea salva absolut nimic! Au ars: Cancelaria pădurarilor erariali, cancelaria pretorială, cancelaria comunală, cancelaria notarială, cancelaria perceptoratului regese, cancelaria notariului public, cancelaria finanților, frumoasa apotecă a domnului Haus Binder, toate prăvăliile, frumoasele case a fraților Cotișel — 4 rânduri, a dlui Dr. Z. Chirtop, școala gr.-cat., școala greco-orientală etc. — Chiar și casele Wertheimiane, față de focul din Câmpeni, au fost o nimica. — Am văzut cu ochii până au fost deschise 4 casse Wertheimiane și tot ce a fost în ele era scrum așa: bani, hârtii de valoare și alte scrisori.

Pe la 3 oare dimineața sa potolit focul așa cât puteam umbla pe stradele arse, și numai acum am văzut marea nenorocire a Câmpenarilor. Ce a fost combustibil tot a ars, așa: edificii, vestminte, mobile etc. fără a putea scoate nici cât să te legi la un deget. Hoarele au ars toate, asemenea și foarte mulți porci. Oamenii nu. Ca o miuune comunică că între ruinele școlii gr.-cat. s'a aflat fotografia Metropolitului Vancea, ne-atinșă de flacări.

De când s'au aprins Câmpeni și până azi — la săptămână — merg străinii din toate părțile ca să se convingă, căci dacă nu vezi cu ochii, nu-ți vine a crede, ca să fie tocmai așa mare pustiire.

În vederea acestei mari nenorociri Abrudenii, Bistrenii, Cârpenișenii, Offenbăienii în ziua următoare au tremis la cei arși de ale mâncării; iar băncile: Auraria, din Abrud, Doina din Câmpeni etc. (Prim pretorele mi-a comunicat azi, cumcă au adunați încă până la 3000 cor. cu cari vreau să aducă bucate pentru popor,) au împărțit între cei arși sume de bani în sume considerabile. Au căpătat dintre cei mai săraci și cu familii mai mari, și până la suma de 100 cor. — Colecte să fac și prin comunele vecine.

De unde sa escat focul nu se știe cu siguritate. Toți neagă. Fumul mai întâiu sa văzut eșind din grajdurile Domnului Dr. Șluf. — Asigurați au fost foarte puțini. Paguba, așa se zice, că ar fi la 1,0.0000 cor.

Așa a fost focul din Câmpeni, dar când l-ai fi văzut cu ochii te-ai fi îngrozit. Noi cei de pe delaturi când mergem la Câmpeni și vedem pustiirea ni se face părul măciucă în vârful capului. Nu găsim nici un cuvânt de a putea mângâia pe cei nenorociți, că toți plâng, cu domni, cu săraci. — Mulți din cei săraci, la cari nu le-a rămas decât sufletul în oase, au luat lumea în cap.

Al. P.

APEL!

Comuna Câmpeni în 17 l. c. a căzut pradă flăcărilor. A ars aproape total, și până în pământ nimicindu-se. În sensul strict al cuvântului, tot avntul celor nenorociți.

Zeci de familii au rămas pe străde fără scut și adăpost, lipsiți chiar și de pâinea de toate zilele.

Ca martori oculari putem constata că catastrofa e aproape fără păreche în istoria nenorocirilor.

Comuna înfloritoare din creerii munților este o ruină, care stoarce lacrimi și compătimire.

În fața acestei nenorociri este datorința noastră a tuturor, să sărim fără întârziare, întru ajutorarea celor nenorociți. Apelăm deci la simțul de jertfă a tuturor și mai ales a băncilor noastre, rugându-ne să binevoiască a contribui cu oholul lor la alinarea suferințelor.

Lipsa este arzătoare.

Ofertele marinimoase binevoiti a le trimite la adresa d-lui **Dr. Zosim Chirtop** avocat în **Câmpeni (Topánfalva)**.

Abrud. 21 August 1904.

Mihail Cirlea, Dr. **Laurențiu Pop,**
notar public, avocat.
Dr. Ștefan C. Pop,
advocat.

Cătră P. T. Abonenți.

Începându-se semestrul al 2-lea rugăm pe On. abonenți, să binevoiască a-și renoi abonamentul; iară cei ce sunt în restanță să ne trimită fără amânare suma datorită, căci foaia are lipse mari și arzătoare.

Administrațiunea.

Noutăți.

Știri personale Escelenta Sa Mitropolitul **Victor** s'a reîntors azi Vineri (26 a l. c.) cu trenul accelerat, din Marmatia.

Pentru **Internatul Vancean de fetițe** au contribuit **V. Anghel Lechințoara, I. Mihalea Aghires, V. Masca Bein, Gr. Manoilă Tohan, I. Micu Sevestreni, P. Moldovan Varviz, V. Micusan Suciag,** câte 15 c. 90 f., **V. Maior Șoroștin** 16 c. 47 f., **S. Mărineaș Bogdana** 19 c. 91 f., **I. Br. Micu Blaj** 4 c. 28 f. laolaltă 151 c. 96 f.

Universitate catolică în Alba-Iulia. Se vestește că la episcopatul rom.-cat. din Alba-Iulia a sosit deja concesiunea prealaltă pentru înființarea unei universități rom.-cat. în Alba-Iulia și că în curând se vor începe lucrările de clădire. Mijloacele pentru susținerea niversității le dă în cea mai mare parte fundațiunea fostului episcop **Fogarassy,** care testase „statului rom.-cat. ardelen” 100.000 de floreni pentru înființarea universității. Fundațiunea aceasta în restimp a crescut peste un milion.

Mulțămită publică. Compatrioții nostri domnii: **George Ilisia Pop, Anton Sp. Bôbinca, Moise G. Crăciun, Iosif Cismaș, George G. Rusu, Nicolae Ilisie Nicoară, Nicolae T. Gabor, Alesandru I. Conta, Ioan N. Rusu, Nicolae Ilisie Pop, Spiridon I. Scurtu, Iosif G. Crăciun, Lascu T. Crăciun, Spiridon T. Crăciun, Ioan G. Rozorea, Nicolae Iosif Cismaș, Ioan N. Cismaș, Nicolae A. Popa, Nicolae A. Nicoară, Nicolae A. Moldovan, Avram A. Moldovan, George A. Macrea, Ioan A. Tomaș, Ioan G. Gabor, Nicolae S. G. Radu și Ioan Iosif Bobinca** de prezent domiciliați în București au dat frumoasa dovadă de recunoștință și iubire față de locul natal comuna noastră **Tohanul-vechiu** și în spețial față de școala locală, ai cărei elevi au fost toți, atunci când contribuind unul fie-care cu câte 5 lei, s'au decis a procura tabloul artistic lucrat pe pânză și în colori foarte fine de oleu în mărime naturală a vecinic neuitatului **Baron David Urs de Margina,** fost președinte al comitetului fondului grănițarese al fostului I. regiment român de graniță, neuitatul conducător al tuturor școlaelor grănițarești de odinioară și marele mecenat al neamului nostru român. Tabloul înusuși a fost lucrat de domnul profesor de desămn și geometrie din Blaj, **Flaviu C. Domșa,** care s'a achitat de această sarcina în modul cel mai norocos, așa că el va fi pentru sala festivă a școlaeli noastre în tot de-una cea mai potrivită podoabă. Aducem pe această cale călduroasa noastră mulțămită atât marinimoșilor oferenti ai prețului tabloului (120 cor.) și le dorim îmbelșugată răsplătire de la Părintele cerese, cât și domnului **Flaviu C. Domșa** profesor, care a ținut să aducă prin minunata sa artă, memoriei neuitatului **Baron Urs,** cel mai potrivit prinos. **Tohanul vechiu** 10 August 1904. Pentru senatul școlastic: **M. Brumboiu,** paroch. președinte. **Dumitru Pop,** m. p. notar învățător dirig.

Convocare. Adunarea cernală ordinară a despărțământului **Turda** al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului Român” se convoacă pe ziua de 28 Aug. st. n. a. c. în **Turda** la oarele 3 p. m.

— Adunarea generală a despărțământului **XXIX (Mediaș)** al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” se va ținea în acest an în școala gr.-cat. din **Mediaș** în 4 Sept. st. n. la 3 oare d. a.

Câmpeni. În legătură cu apelul și corespondința ce o publicăm în numărul de față, referitoare la groaznicul incendiu din **Câmpeni,** aducem la cunoștința cetitorilor nostri, că deschidem cu toată dragostea coloanele „Unirii” întru ajutorarea celor nenorociți. Ofertele marinimoase, ee vor incurge la Redacția noastră se vor subministra incendiatiilor, pe lângă dare de samă în foaia noastră.

Neecrolog. † **Dr. George Császka,** archiepiscop de **Bács și Kalocsa.** A fost un octogenar iubit de toți. În inima lui mai mai întâiu a ars dragostea față de biserică, apoi cea de neam, carea nu s'a ridicat nici când la sovînim. A fost un om pin, adevărat pin; deși foarte bătrân și foarte slab, serviciul divin îl facea cu atâta acurateță și pietate, de-ți era mai mare bucuria, dacă puteai fi față la liturgiile celebrate de el. — Episcop a fost peste 30 de ani.

— † **Ioan Maxim de Jugăstreni** preot gr.-cat. în **Jugăstreni** a repansat în 19 August st. n. în al 65-lea an al vieței sale, și în al 35-lea an a fericitei sale căsătorii și preoții.

Odihnescă în pace!

Casă de vânzare

din mână liberă

să afle

în strada Tipografiei Nr. 187. Are grădini și curte. — Poziția casei e una dintre cele mai avantajoase. Casa are greutate la Albina.

A se adresa la d-na **Maria Ianza**

în Blaj.

83 (3—3)

CONCURS.

În cancelaria subscrișului cu ziua de 25 n. e. poate afla ocupațiune un adjunct notarial cu cualificațiunea recerută pe lângă condițiunile următoare:

1. Plată lunară 30 coroane.
2. 25% din venitele private, ce le va lucra;
3. Locuință și vipt.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți ca să-mi comunice starea, etatea și cualificațiunea.

Zlatna, 15 August n. c. 1904.

Iuliu V. Albini,

86 (2—3)

notar cercual.

Cost bun, quartir și spălat curat

dă studenților

→ **Beniamin Barna** jurat. ←

Prețuri moderate!

Adresa sub Alet Nr. 132.

34 (2—2)

Un învățăcel din casă bună care are cel puțin 2 sau 3 clase gimnasiale

și poșede pe lângă l. română încă ure-o limbă de a patriei, să primește în prăvălia de manufactură a subscrișilor.

Streza & Stupariu.

37 (1—3)

Blaj—Balázsfalva.

„Caffée Grand“

„Caffée Grand“

Augustin Coltor

și-a aranjat în Strada mică **Cafenea, Cofetărie** și **Hotel** servind bucatele cele mai gustoase și beuturile cele mai bune pe cum și obilii oomforte și ieftine.

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Circularul pastoral al vicariului foraneu din Yăsöd IOAN NĂLMĂGI din 1797.

(Continuare.)

13. Să cade preotul să indemne pe creștinii săi a-și duce pruncii la școală pentru datorie, care au a-și crește pruncii întru frica lui Dumnezeu înduplicând dintru tineretele lor grumazii lor întru cărările Domnului cele plăcute; oprindu-i și certându-i cât cu dogeana cea părințească cât cu varga de la obiceiurile cele rele, întru care îi vor simți deprinzându-se de vreme, ca cele ce să vor întipui pe inima lor din tinerete, acele vor rămânea până la bătrânețe încercându-se. Școala este de mare folos pentru învățătura pruncilor, cari de nu vor fi toți preoți, dieci și feți și întru pita împărătească, carele împarte Dumnezeu cum vrea, încăși i-se va deschide mintea și înțeleptiunea de vor pricepe credința și poruncile Domnului și legea întru care sunt și vor ști ruga pe Dumnezeu în biserică și pe unde să vor întâmpla pentru mântuirea și spășana și sănătatea lor: cea sufletească și trupească; vor ști să se deprindă întru frica lui Dumnezeu și întru slujba Craiului și a țării: cu ce vrednicie și cuviință să slujească mai întâiu lui Dumnezeu și după aceea vecinului său putându-se și pe sine folosi și trupește și sufletește. Iară mai întâiu preoții să deie pildă trimițându-și pruncii la școală pentru proposeala cărții. Aceasta este datorința părinților; că fiii săi — cum au făcut părinții lor cu ei — să facă și ei asemenea cu ai săi pentru buna învățătura (sic) norodului pentru a se înmulți darul și răsplătirea cea bună din neam în neam.

14. Preoții după duhul lui Chrs. mai marelui păstorilor să cade cu toată evlavie și frica lui Dumnezeu să slujească, sfânta liturgie și alte slujbe, ce să vor întâmpla și mai adese să se ispoveduească curățindu-și sufletul și simțirile de ranele păcatelor; pentru că cele ce vor ruga dela Dumnezeu pentru norod să poată dobândi mila și dar către mântuirea lui și ca să fie de treabă și bineprimită ruga și cererea lor. Căci de vor sluji fiind în păcate; nu să vor asculta și vor păgubi pe norod sufletește. Aceasta au grăit orbul către rușinarea Fariseilor: Dumnezeu nu ascultă pe cei păcătoși; iară lângă aceasta să vor osândi slujind cele sfinte întru păcate.

15. Masle să cade ale slujii la cei greu bolnavi nu la fieștecine cel doare numai capul sau altăceva, sau la femeia tăroasă și greacă, căciă această este o slujbă scumpă și taină sfântă având rânduiala ei pentru cei bolnavi, cum zice Iacov apostolul: De este cineva bolnav între voi, care să înțelege rău pătimind cu beteșug prin tot trupul, cap 5 st. 13 și 14 și aceasta slujbă o vor putea poftori în chipul rugăciunii mai de multeori întru beteșugul cuiva, care cu cât mai multă rugăciune să va face — plătind creștinii pentru osteneala preoților — cu atâta mai bună nădejde va fi de mântuire și sănătate celui bolnav, pe care de nu-l va și scula Dumnezeu din boala lui, de vreme

că acest razim lângă cele necerțate judecări ale lui Dumnezeu, încă își va face mila cu dânșii de nu-i va lăsa a se chinuirea și va ușura greutatele sufletului lor chiemându-i către sineși, și de n'ar fi maslu de folos trupește, iară sufletește va fi, că vor ieși dintru acest veac viclean iertați după credință și bună pocăință a inimii lor, ce vor avea pentru păcatele lor. Iară maslu la nime să nu să slujească, fără la cela care va fi mai întâiu bine ispoveduit și numai după maslu să se poată priceste, căci prin aceasta slujbă sfântă să mai meargă și păcatele nitate dela ispovedanie, și cele, care-s făcute prin neștiință și prin nebăgare de samă, adevă și aceasta după credința și răvna pocăinții lor.

16. Pe nimeni să nu îndrănească a afurisi, nici a blăstăma, nici slujbe a singi pentru stricățiunea cuiva și pentru affări necuvioase, ca să vadească Dumnezeu cu minunea pe cineva, căci datorința și chiemarea preoțască este aceasta, ca să scoată din moarte și să mântuească pe om îndreptând pe cei rătațiți, iară nu ca să-i cufunde întru periciniunea cea sufletească.

17. La ceea, care am zis pentru învățătura norodului, trebuiește fiește cine preotă năiu pe sine să se invete și îndreptează, că de vom zice și nu vom face, ne vom socoti ca o aramă sunătoare și vom auzi ceea, care sau grăit întru sfânta Evanghelie: doctorule, vindecă-te pe tine însu-ți. Înzădar vor învăța preoții, de nu vor face ei mai întâiu, dându-se pe sine pildă faptelor bune. Isus încă a început întâiu a face, apoi a învăța, de care să ceteste la faptele apostolilor cap I. st. 1, căci că învățătura și cuvântul mișcă inima omului, iară pilda o trage către cele de folos. Trebuiește și preoții a se nevoirea întru cele ce vor învăța pe norod, pentruca să rodească cuvântul, ce-l vor samăna întru inimile creștinilor spre mântuire, ca să se bucure întru împărăția ceriului, apucând ei înainte păstorii și pe oile lor văzându-le după dânșii umblând.

18. De aceea să cade preoților să păzască preasfintele, cele mântuitoare porunci alui Dumnezeu și cele, care pentru chemarea lor, plecându-se a face și vrerile celor mai mari, ce sunt orânduți către povățuire, de care vorbește apostolul poruncind și zicând: plecați-ve mai marilor vostri, că aceștia stau priveghind, ca când ar avea a da samă pentru sufletele Voastre; că cine nu face poruncile acestora, care poruncesc, ca de fața lui Dumnezeu, acela nici alui Dumnezen nu face, de vreme ce Dumnezeu au poruncit a să asculta povățuitorii fie cei bisericesti sau și cei lumești. Îndărătnițiunea cuiva numai aceluia va strica, care o va ispiti pe dânșia.

19. Nu voiți pomeni pe rând și de-a măruntul pentru toate câte să cade a face preoții și de care au a se feri, că nici vremea și prilejul nu ni să dă, nici de lipsă am socotit a fi, căci toate s'au scris cele pentru bunaviețuire și buna îndreptare păstoricească cu cetania sf. cărți toate le vor pute aflu. Iară pentru beutura cea fără de socoteală și fără de nici o simțire creștinească, am vrut deosebit a aduce aminte, nu ca să

înfrunt pe cineva, nici să scârbesc pe ce mulți, cari i-am aflat de cinste și de omenie. Cuvântul meu cade numai asupra celor ce puțin să vor fi obicinuit întru aceasta răutate și șandela rea, că zice s. Evanghelie: *vai lumii de smintelele ei, iară mai vai celui prin care va veni sminteala.* Să cade pentru cinstea cea preoțască, care este dela Chrs. pe capul preotului cu sfințirea a se feri de această stricățiune sufletească și a nu ocări darul lui Dumnezeu, mai bine să-l cinstească și să neguțătorească cu cuviință talantul Domnului, pentru a anzi cândva: bine, slugă bună și credințioasă, întru întru bucuria Domnului său. Beutura, care n'are samă este peste fire dobitocească și pe cine o stăpânește îl zătichește (sic) dela slujba lui și prea lesne îl cumpătă, ca să aibă sfârșit său. Pilda rea a preotului este de a invitarea asemenea creștinii întru perirea cea trupească și sufletească. Aceasta strică cinstea preoțască și omenia celor mai mari și aduce rușine între limbile cele străine și păgubirea casii sărăcind pe familie și multă răutate pricinuește. Ci de să va afla cineva; mergând la fagădău și neaducându-și acasă beutura lui, neputându-se conțeni de acest nărav rău, să va pune sub judecată ori să va opri de duhovnicie și de realaltă slujbă preoțască, care pe cum va vadi părăsirea și îndreptarea sau neîndreptarea, așa poate că și în veci va rămânea oprit. Să cade preotului să strălucască cu pilda cea bună *că văzând oamenii faptele lui cele bune să proslavească pe părintele cel din ceriuri,* și pe nimeni să nu asuprească, ne toți să-i cinstească, pe toți să-i biciuiească de la mic până la mare, având pace și dragoste cu toți. Adevă pace, care place lui Chrs., de vreme ce că păstorul nu trebuiește să aibă pace cu cel fără de lege, ci mai vartos să-i zică cu blăndețe, ca să nu facă fărădelege, care nefolosind, după aceea îl va muștra descoperindu-i porunca Domnului; la urmă îl va arăta și la cei mai mari, că nu să cade a pune partea sa cu cei fărădelege și a îné pace, unde nu-i pace! Ajungă acestea celor înțelepți, cari am arătat pentru dragostea cea întru Isus Christos.

(Va urma).

Raport general

despre activitatea societății de lectură „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blaj pe anul 1903—1904.

În 18 Februarul a. c. sau implinit 40 ani de când alumnii de anul I. și II-lea 32 la număr — din Seminarul teologic archidieceșan din Blaj judecând, că: „o națiune — după cum glășuește „Introducere“ protocolului luat despre ședințele preliminare spre a putea propăși în cultură, are lipsă de bărbați zeloși, cari delăturând interesul privat, într'o unire cu toate puterile și cu abnegarea de sine, să luere pentru cel național și spre binele public.“ „Drept acea — continuă mai la vale — pătruși fiind de acest adevăr și alumnii din Seminarul archidieceșan, din anul I. și al II-lea, și voind de-o parte, ca pe viitor să propășască

cu mai mare zel spre dezvoltarea înțelesuale, ca așa să poată deveni și dânsii nește membrii folositori națiunii și păstori buni turmei, carea li-să va încredința, iar de altă parte știind, că mijlocul cel mai eficace spre dezvoltare e deprinderea: în 18 Februar 1864 s'au determinat a să constituia într'o societate literară cu scop, ca să pună temelie la înființarea unei biblioteci și să edeie în toată săptămâna o foaie privată." În ședința din 23 Februar 1864 toaia primește numele de „Furnica,” pe care'l poartă până azi.

Aceasta e începutul societății noastre: opera unor tineri serioși, cu dragoste adevărată de neam și lege și conștiință de datorințele ce-i așteaptă în viață. Idealul care i-a însuflețit pe ei, programul de care au fost conduși a rămas și pentru viitor ca un testament, ca o moștenire sacră de care s'a alipit și să alipește societatea noastră cu căldura adevăratei iubiri de neam și lege și cu pietatea ce o datorește testatorilor.

A fost greu începutul și a trebuit să bată căi neumblate întemeietorii acestei societăți și să se lupte cu lipse diferite, dar entuziasmul adevărat ia ajutor, și au răsunat să treacă peste greutatea începutului. Ca să avem idee, cât de modest și-a început viața această societate, amintesc faptul, că anul I sa încheiat cu 2 fl. 14 cr. avere în bani și puține cărți cumpărate și „mai multe cărți donate” de Ilustrisimul Domn preposit și prelat papal Ioan M. Moldovan, pe atunci profesor gimnazial și câteva cărți donate de fostul rector Seminarial de atunci, Constantin Pappalvi.

Acum când să implinesc 40 ani dela întemeierea acestei societăți să ne aducem aminte cu reverință de întemeietorii ei, să le dăm onorul cuvenit propunându-ne săi luăm de model și să ne facem asemenea lor în zel, serioșitate și iubire.

Această societate cu început atât de modest a crescut și înflorit, încât poate sta alături cu ori ce societate de felul ei din Ungaria, dispunând de o activitate literară frumoasă, de bibliotecă bogată și de o avere însemnată.

În decursul timpului a îmbogățit programul său, și nu a mai rămas numai în zidurile Seminarului, ci s'a manifestat și în afară. Societatea noastră a dezvoltat o activitate literară frumoasă a tradus scrieri de acelea, cari sunt de cel mai mare folos clerului — și unele și poporului nostru. Societatea a ținut samă de lipsele clerului nostru și ia pus la dispoziție nește opuri de cea mai mare însemnatate. În 1890 societatea „Ioan Micu Ciain” a tradus și e dat „Epistole către un preot tânăr” de preotul Aloisiu Melcher (partea I 369 pag. în 1892 a edat partea II. din același op (316 pag.)

În 1893 a tradus și edat „Pregătire la moarte”, adevărată considerațiune asupra maximelor eterne, de S. Alfoas M. de Lignori, Doctor al Bisericii (435 pag.) În 1894 societatea noastră a tradus și edat „Duch muncălesc” de Bolanden (45 pag.) iar în 1899. a pășit în public cu „Tragedia Calvarului” de abatele Henry Bolo (287 pag.) Acestea sunt publicațiunile de până acum ale societății noastre, și în curând societatea va pune în mâna publicului românesc o nouă și interesantă publicațiune, despre ce

se va face amintire mai jos. Din acestea să vede, că societatea noastră a dezvoltat o activitate literară destul de frumoasă, — și primirea cea bună, ce a făcut'o publicul românesc publicațiunilor noastre ne sînt dovadă, că activitatea societății noastre a fost și este folositoare. Deodată cu aceasta privire în trecut, cu durere am luat la cunoștință moartea On. D. Ioachim Crișan care ca președinte în anul următor după constituirea societății noastre a dezvoltat mult zel spre a se pune o basă solidă societății. — Societatea a primit știre despre moartea acestui bărbat binemeritat, și a exprimat condolițele prin telegramă trimisă familiei decedatului. — Dar să lăsăm trecutul și să ne întoarcem la activitatea, ce a dezvoltat'o societatea noastră în acest an.

(Va urma).

Greșelile timpului modern și combaterea lor.

(Cetită în conf. preoțască, tract. Bred, în 22 Moiu 1904).

În vremile ce străbatem, lumea e îndesuită de oameni cu o mulțime de idei; o mulțime de principii diametral opuse convingerilor celor mai buni; și te cuprinde o nespūsă mirare, când observi, că aceste idei, aceste principii le naște o puternică sugesțiune, că adevărat rânduiala politică de până aci și sfânta biserică cu doctrina, cu așezămintele, și ministri ei nu le întinde garanțiile sigure a unei vieți senine, a unei fericiri câștigată nu cu atâtea eforturi și poate neconturbată de eventualitățile unei alte vieți, ce are să urmeze dincolo de mormânt.

Lucru evident, că nouă preoților mai ales, îndată ce ne aflăm față la față cu aceste idei, în clipita aceea ni-să desvălește o necesitate strictă, ca să le combatem. Și ni-să cere o combatere cu puterea toată, o combatere temeinică, fără șovăire, o combatere amestecată cu adevărată compătimire, cu o milă aievea simțită pentru cei ce caută adevărata fericire vremelnică și cea vecinică alt undeva, decât în Dumnezeu și în plinirea legii lui sfinte, ce sfânta biserică noastră o propune și o va propovădui până la sfârșitul vremilor. Ni-se cere o combatere inspirată de o credință tare, de o mie de ori mai tare ca diamantul, de o credință capabilă să facă din noi toți atâtea martiri, numai să știm, că am mântuit în timp și în eternitate mai ales, pe ceia ce ne rămân.

Și vom isbuti. Și până atunci va trebui să simțim ghimpele vătămător al vrăjmașilor, dar să ne aducem aminte, că scris este: „Pentru numele meu scârbe veți avea.”

Ca să intru însă în meritul lucrului notez, că sistemele bune de guvernare politică pot să contribuie la fericirea temporală a oamenilor și așa indirect să ajute ajungerea țintei principale a omului — vecinică mântuire. Dar trebile politice propriu zise, cu toate că trebuie să ne preocupe și trebuie să tindem într'acolo să și aibă o direcțiune întăritoare de bază, fundamentul statului, a țării, totuș pentru noi sunt lucruri de a doua mână, pentru că aceste lucruri în primul ord sunt de competența celor puși în fruntea țării, — dar e de proxima noastră competență să tăem, ori chiar să stărpim tendințele, pornirile năbușitoare de ori ce ord bun și salutar, și lucru de căpetenie —

pusitoare de ori ce morală, ca apoi să nu le vedem și consecințele dureroase: disordinea, tot felul de viții și perirea în veci. Apoi în timpurile noastre găsim tendințe de aceste destule: Socialism, francmasonism, anarchism; pe teren religios afară de alte secte religioase; nazarenism, pocăitism, baptism etc.

Cari is mai actuale dintre aceste tendințe, noi fiecare le știm, ori poate le chiar simțim, și așa cari să se combată mai de urgență lămurit ni să arată. — Eu voin marca numai niște puncte, niște liniamente resfrate de combatere, înainte de ce a-și procede încâtva pragmatice, înainte de ce a-și semnala cauzele acestor curente.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

„Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria” de Dr. Augustin Bunea. —

În „Sămănătorul,” numărul 32—1904. dl N. Iorga anunță aparițiunea cărții de mai sus cu aceste cuvinte:

„Rare ori s'a jertfit atâtea muncă și s'au scos la iveală atâtea cunoștinți pentru a răspunde unor atacuri științifice pe atât de increzute pe cât de neîntemeiate ca în cazul răspunsului pe care păr. canonic dr. Augustin Bunea din Blaj îl dă d-lui Păcățian, redactor din Sibiu și aprig vrăjmaș al istoricilor de profesie, dintre cari nu face parte. Într'o lucrare de peste trei sute de pagini, intitulată *Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria*, dr. Bunea urmărește pe criticul teoriilor sale în toate ungherele și-i nimicește părerile. Dar cartea aceasta nu e numai o operă de polemică biruitoare, ci dă în același timp o sumă de puncte de vedere interesante și nouă, dintre cari și unele privitoare la domenii ce sunt în hotar al său. La sfârșit se întălinesc câteva acte care nu intrase încă în circulația istorică, ci zăceau în broșuri de ocazie sau în manuscrise. În ele se găsește și una din cele mai vechi urme de limbă românească: episcopul calvinisant al Românilor de peste munți, Pavel Tordași, iscălește o scrisoare din 1574 astfel: „Tordași Palu, popu, episcopu Rumânilor.” Originalul scrisorii se află în arhivele din Sas-Sebeș, unde am lucrat, fără ca acest interesant act să-mi ajungă la cunoștință.”

Iar „Răvașul,” numărul 34—1904 scrie următoarele:

„Este cea mai nouă scriere a harnicului istoriograf, canonicul Dr. Bunea, care astăzi este fără îndoială, cel mai productiv scriitor istoric la noi în Ardeal. Scrierea este în formă polemică, scrisă cu vervă și vioiciune proprie scrierilor de acest fel. Însă și obiectul polemicii este o carte scrisă de dl T. V. Păcățian, care se pare că timpul petrecut în temnița din Seghedin l'a folosit pentru a se încerca să combată pe dl Dr. Bunea și scrierile sale istorice. Nu cunoaștem, — că nu ni-s'a trimis — cartea Domnului Păcățian: „*Istoriografi vechi, istoriografi noi* — studiu critic în chestia vechei metropolii ortodoxe române — dar din adevăratul „studiu critic” al d-lui canonic Dr. Bunea vedem, că dl Păcățian departe de a fi reușit să combată pe autorul noiei orientări în istoria noastră bisericească, a dovedit numai, că nu se pricepe absolut de loc la istoriografie, și s'a învrednicit, ca dl Dr. Bunea, săi strige cu dl Jorga în conglăsnire, *sutor „ne ultra crepidam”*, sau pe românește, nu te amesteca la ce nu te pricepi!

În firul acestei critice, — când mai calm, când mai indignat — cu tot dreptul indignat — dl Dr. Bunea pune în nouă lumina chestia „vechii metropolii” a Belgradului, stabilind întemeierea ei sub *Mihailu Viteazul*, și ne arată până în cele mai în-

depărtate veacuri adevărul istoric asupra ierarhiei românești.

Pe lângă aceasta perspectivă mare istorică — descrisă cu un mare și nou aparat de dovezi și documente. dl P. — ținta polemicii — apare un adevărat pitieț în istoriografie; și dl Dr. Bunea nu esitează al arăta ignorant și — răutăcios. În legătură și celelalte scrieri ale d-lui Păcățan se reduc la nimic. În deosebi „Cartea de aur”, cea cu *strălucit* nume, este numită „carte de foarfecă”, fără nici o valoare.

Abstrăgând dela aceasta parte, interesantă în felul său. dl Dr. Bunea ne dă și în scrierea aceasta — al 5 lea volum între operele mai mari ale D-Sale — o multime de descoperiri și documente noue. Relevăm un document important de sub Mihaiu Viteazul. 1600, despre episcopia Vadului, comunicat d-lui canonic de aici din Cluj prin dl protopop Dr. Dăian. — din bunăvoința unui harnic scrutaător, care desigur va face și alte servicii istoriografiei române, — și documentele din cari se văd urmele unei episcopii efemere — vladica român și protestant — în Lancrem (lângă Sebeșul-săsesc).

Cum am spus nu cunoaștem deadreptul cartea d-lui Păcățan, dar ori cât de greșită ar fi, i-se iartă mult pentru faptul că a dat prilej dlui Dr. Bunea să mai scoată la iveală și acest volum prețios.

Recomandăm tuturor Românilor — mai ales preoților — cartea aceasta a dlui Dr. Bunea, care costă 3 coroane. Tot așa așteptăm să o recomande și aceia cari — printr'o curioasă logică — arătau defectele foarte multe ale cărții d-lui Păcățan, dar o recomandau cu căldură spre citire.

A apărut:

Revue de l'Orient Chrétien nrul 2. Din conținut mai însemnați sunt articlii următori: *Le dogme de l'Immaculée Conception et la doctrine de l'Église grecque* (Placide de Meester, O. S. B.). E un articlu de mare moment, căci mulți orientali „ortodoxi” nu admit concepțiunea immaculată, ceea ce aici o arată evident părintele de Meester din părinții grecești, mai ales din textul sfintei Scripturi aplicat la tesa aceasta de sfinții Părinți. — *Office de sainte Marine* (Leon Clugnet) publicat în limba și cu litere syriace. Despre aceasta se spune, că a fost compus cătră sfârșitul veacului al XVIII de patriarhul Joseph Estéphan. Oficiul acesta e ca și paraclisul, acattistul, deși nu e obligator el să cântă pe la mănăstiri și prin bisericile, cari „au cantori destul de învățați. De aici se vede, că și biserica orientală ține paș cu biserica apusană, compune oficii noue, și unor sfinți le dă un cult special, cum face și apusenii de ea, cu sf. Antoniu de Padua. — Revista are de scop promovarea intereselor bisericii orientale și scrutarea istoriei ei, de aceea o recomandăm cu toată dragostea.

Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria de **Dr. Augustin Bunea**, Prețul 3 coroane.

FLORICELE DE CÂMP,

schite ușoare. De **A. C. DOMȘA**
Prețul 1 coroană.

Poșta „Unirei”.

Panor pe 1904. *Kis Somkut* pe 1904 sem. II. *Szamos-N.-Garoszló* pe 1903 iar nu 1904. *Szamos-ujvár* I. H. pe sem. II. al anului 1904. *Casina română Szász-Szebes* pe 1904 sem. II. *Nagy-Várad* I. G. pe 1904 sem. II. *Várad-Olaszi* pe 1903 și 1904 sem. I. *Temesvár* pe 1904 sem. II. *Lugos* P. P. pe 1904 sem. II. *Casina română, Brașov* pe 1904 sem. II. *Sibiu A. B.* pe 1903. *Kőrösbánya* pe 1904 sem. II. *Belényes E. T.* pe 1904 sem. I. *Kapnikbánya* pe 1904 sem. II. *Szamosujvár* I. I. pe 1904 sem. II. *Casina română, Orăștie* pe 1904 sem. II. *Belényes Ujlak* pe 1904 sem. II. *Hidvég* pentru tract, 42 cor. pe 1904 sem. II. *Medias* pe 1903. *Oláh-Kékes* pe 1904 sem. II. *Eger V. G.* pe 1904 sem. II. *Nagy-Somkut* pentru tract, 36 cor. pe 1904 sem. I. *Bálinz* pe 1904 sem. I. *Lechințora* pe 1902 sem. II. 1903 și 1904. *Ortelecu* pe 1904 sem. II. *Deda* pe 1902, 1903 și 1904 sem. I. *Lugoj R. D.* pe 1904 sem. II. *Vasláb* pe 1902 și 1903. *Nagyenyed* pe 1903 sem. II și 1904 sem. I. *M.-Rücs* rest pe 1903 1.54 și pe 1904. *Zombor G. P.* pe 1904. *Belényes G. M.* pe April — Septembre 1904. *Temes-Hidegkut* pe 1904 sem. II. *Teles* pe 1903. *O. Bogáta* pe 1904 Iulie — Septembre. *Csánalos* pe April — Iunie, iar nu Iulie — Septembre 1904. *Reuniunea română de lect. Năsdud* pe April — Iulie. *Cătina* pe 1904 sem. II. *Bujánháza* pe April — Sept. *Akna Sugatag* pe Iulie Septembre 1904. *Casina română, Abrud* pe 1904 sem. II. *Tohanul vechiu* pe 1904 sem. I. *Cluj V. P.* pe 1904. *Kis Bánya* pe Iulie — Septembre 1904. *Kis Czég* pe 1904 sem. II. *Batiz Vasvári* pe 1904 sem. II. *K. Topa* pe 1901 sem. II. Vă rugăm să plătiți și mai departe, căci avem lipsă mare de bani. *Casina română, Beiuș* pe Iulie — Sept. 1904. *Casina română Sz. Somlyó* pe 1904 sem. II. *Silva* pe 1904 sem. II. *Kerlés* pe 1904 sem. II. *Csik-Szépvis* pe 1904. *Krassó S. L.* pe 1904 sem. II. *Alsó-Szilvás* pe 1904 sem. II. *Reuniunea de lectură* Ticvanul mare pe 1904 sem. II. *Nagy-Várad R.* pe April — Iunie 1904.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

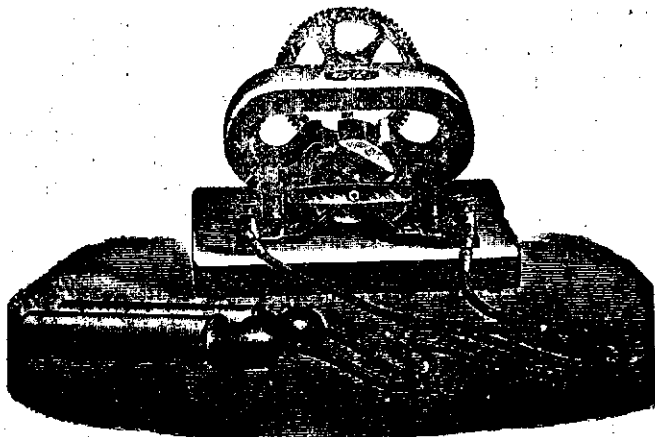
BCU Cluj / Central Library Cluj ESTI SLAB?

Voiești să fii tare? — Voiești ca între ori-ce împrejurări ale vieții să te bucuri de sănătate?

Voiești să ai curajul și energia ca să te poți opune liniștit grijilor și năcazurilor? — Noi ne am dedicat lucrările noastre întru a mări și întări sănătatea omenimei. — Încercările noastre sunt încoronate de succese și metodele noastre sunt recunoscute ca cele mai bune din partea oamenilor de știință. Am arătat că Electricitatea este baza vieții fizice și că aceia cari sufer de *stomac, reumatism, morb de nervi, dureri de spate, de cap, de piept* au lipsă de mai multă electricitate.

„Electrophor”

— Aparat de electricitate, renouiește puterea perdută și îl poate folosi unul fie-care. —

Nu se poate în deajuns sfătui oamenilor slabi să folosească acest aparat electric. Electroforul întărește nervii, inoiește sângele, întărește simțirea, aduce sângele și sistemul nervos la o normală funcțiune.

Dr. Bourg, membru la facultatea de medicină din Paris referează: Nu numai *podagra*, (șuiul), *reuma*, *hysteria*, *asthma*, au fost în nenumerate casuri vindecate prin electricitate, unde medicamentele s'au dovedit de nefolositoare, ci și la ori-ce fel de morb de nervi, durere de cap, colică, dureri de urechi, însemnie, hipocondrie și cu deosebire la hemoroide efectul bun se arată după vre-o câteva zile, ba uneori după vre-o câteva ceasuri. — Cu un minunat succes se folosește contra durerilor femeiești. Electroforul produce ani de a rândul un curent electromagnetic

fără a avé baterii și fără mașini ajutătoare. — Se garantează pentru trăinicia lui 5 ani.

Prețul unui aparat mic complet:

==== 20 coroane. ====

(Pentru cei foarte simțitori).

Prețul unui aparat mare complet:

==== 30 coroane. ====

|(Pentru însănătoșarea morburilor vechi).

Se spedează la trimiterea banilor înainte sau prin rambursă.

Manhattan întreprindere de Electrofor. Budapesta VIII. Aggteleki u. 15|u.

Nr. 4997-1784.

(35) 2-3

Concurs la stipendii.

Până la 20 Septembrie n. 1904. inclusive se publică concurs la următoarele stipendii din fundațiunile archidieceșane:

I. Din fundațiunea „Alexandru Șt. Șuluf.”

Două stipendii de câte 400 coroane, folosite de Augustin Raț, iurist în Cluș și Romal Boilla, doctor în drepturi, destinate pentru iuriști la universitatea din Cluș.

Trei stipendii de câte 200 coroane, folosite de Vasiliu Murășan, Eugeniu Magde, absoluți de gimnas și Ioan Crețiu gimn. cl. V., destinate pentru gimnasiști din clasele superioare.

Un stipendiu de 120 coroane, folosit de Petru Simu, gimn. cl. VIII Blaj, destinat pentru gimnasiști în clasele inferioare.

Studentii înscriși ca ordinari la școlile de mai sus, cari doresc a obține unul din stipendiile înșirate, au să intrunească următoarele condițiuni și să dovedească:

a) că sunt români gr. cat. miseri născuți în Transilvania;

b) că pe lângă purtare morală bună au din studii calculi de eminentie;

c) dintre concurenți vor avea preferință cari vor dovedi, că sunt consângeni cu piul fondator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă.

Concurenții, la suplica scrisă și subscrisă cu mâna lor proprie în limba română, au să alăture testimoniu școlastic în copie autentică, carte de botez, atestat de pauperitate, atestat medical; au să numească expres institutul, la care și unde vor studia în anul 1904-5, să determine apriori suma și soțul stipendiului, după care suplică, că altcum suplica nu va fi luată în considerațiune, precum nu vor fi luate în considerațiune nici suplicile înscrise după termenul mai sus statorit.

II. Din fundațiunea „Tordai.”

Un stipendiu de 200 coroane folosit de rigorosantul în drepturi Ioan Pantea, destinat pentru studenți eminenti. Concursurile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulufane.

III. Din fundațiunea „Lazar Baldi.”

Un stipendiu de 160 coroane folosit de Leon Mănăstirean, gimnasist-clasa IV. în Blaj, care nu și-a legitimat progresul în studii. Stipendiul acesta este destinat pentru gimnasiști din comunele tinătoare de comitatul Clușului și pentru consângeni de ai fondatorului, fie ei și din alte comitate. — Concursurile sunt de a se instrui ca cele pentru stipendii Șulufane.

IV. Din fundațiunea „Ioan F. Negruț.”

Un stipendiu de 120 coroane folosit de Emil F. Negruț, din Sucutard, gimnasist de clasa VI. în Blaj, care nu și-a legitimat progresul în studii. Stipendiul acesta este destinat pentru studenți dela orice institut de învățământ din țară ori străinătate; în linia primă pentru consângeni de ai fondatorului. — Concursurile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulufane.

V. Din fundațiunea „Ioan Vancea” numită „Cassa archidieceșană.”

Două stipendii de câte 200 coroane rămase vacante de gimnasiștii absoluți: Augustin Bărdossy și Victor Pop, destinate pentru gimnasiști, fi ai Archidieceșei, ori consângeni de ai fondatorului, cari vor intra

în „Seminariul junimei române gr. cat. stud. în Blas”. Concursurile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulufane.

Patru stipendii de câte 120 coroane pentru elevii preparanțiali în Blaj. Stipendiile acestea în sensul §-lui 8 din literile fundaționale, se confertesc numai pe anul școl. 1904/5.

VI. Din fundațiunea „Timoteiu Cipariu.”

Un stipendiu de 100 coroane folosit de Aron Moldovan, gimnasist absolut în Blaj, destinat pentru studenți la gimnasiul din Blaj. Cererile să fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șulufană.

VII. Din fundațiunea „D. Baron Ursu.”

Un stipendiu de 200 coroane folosit de Aureliu Marilla, gimn. cl. V. Blaj, care nu și-a legitimat progresul în studii. Concurenții au să dovedească cu carte de botez, că sunt români gr. cat. născuți în vre una din comunele arondate în comitatele: Făgăraș, Sibiu, Hunedoara; cu atestat de frecuentare, că sunt școlari în cl. I. a gimnasiului gr. cat. din Blaj, iară fetele, că frecventează la școala de fetețe din Blaj, că au purtare morală bună și progres bun în studii, și că sunt sau pot fi suscepuți în Seminariul junimei române gr. cat., iară fetele în internatul de fetețe din Blaj.

VIII. Din fundațiunea „Alexandru Filip.”

Un stipendiu de 200 coroane folosit de George Tufan, gimnasist absolut. Stipendiile acestea sunt destinate pentru gimnasiști, elevi ai școlii comerciale, elevi ai școlilor militare. Consângenii sunt preferați. Cererile să se instruiască ca cele pentru stipendiile Șulufane.

IX. Din fundațiunea „Constantin Alutan.”

Două stipendii de câte 120 coroane folosite de Ioan Bojor, gimn. absolut în Năsăud și Ioan Nemeș, gimn. cl. V. Blaj, care nu și-a legitimat progresul în studii.

Un stipendiu de 80 coroane folosit de Ioan Chereșteș, gimn. cl. VI. Năsăud, care nu și-a legitimat progresul în studii. Stipendiile acestea sunt destinate pentru gimnasiști, studenți la școlile reale, comerciale, universitate, politehnică, agronomie, preparandie etc. — Consângenii au preferința cererile să se instruiască ca cele pentru fundațiunea Șulufană.

X. Din fundațiunea „Andrei Pop Liviu.”

Un stipendiu de 120 coroane folosit de Iuliu Rusu, gimn. abs. în Blas. Stipendiul acesta este destinat eschisiv pentru consângeni de ai fondatorului, cari studiază la gimnasiu, școale elementare de la orașe, la școale reale, universitate, politehnică, agronomie, montanistică, ori pentru elevii de meserii; le pot folosi și fete.

XI. Din fundațiunea „I. Chirilă.”

Interesele fundațiunei pe 1904 în sumă de 500 coroane, cari în sensul literilor fundaționale, sunt de a se împărți în părți egale între consângenii fondatorului, cari studiază la vre-o școală. Consângenitatea se poate estinde până la gradul al VIII-lea. Cererile să fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șulufană.

XII. Din fundațiunea „Demetriu Cutean.”

Un stipendiu de 34 coroane folosit de gimnasistul Demetriu Ghișoin, cl. III. Sibiu, care nu și-a legitimat progresul în studii. Stipendiul este destinat pentru gimnasiști ori fetețe, consângeni de ai fondatorului. Cererile au să fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șulufană.

XIII. Din fundațiunea „Ferd. Hirsch.”

Un stipendiu de 800 coroane folosit de George Pătacean, doctor în drepturi. La stipendiul acesta pot concurge numai români gr. cat., cari sunt născuți în comunele următoare: Turda, Copand, Turu, Comițig, Banabic, Aiton, Sămărtinul-deșert, Agârbiciu, Mischiu, Săndu, Petridul-de-sus, Petridul-de-mijloc, Petridul-de-jos, Berchiș, Măgură, Schiop. (Puzta-Egeres) P. Sănderain, Surdac, Bicalat, Iara-inferioară, Agriș, Muntele-Baișoarei, Ocoliușul-mic, Ocoliușul-mare, Runcu, Cacova, Săcel, Lita-magiară, Lita-română, Filea-de-jos, Filea-de-sus, Ciurila, Saliște, Salicea, Micuș, Hășmaș, Mageruș, (Magyar-Sárd) Șutu, Silvașul magiar, Indol, Ceanul-mare, Baișoara, Muntele-Filei, ca unele cari odinioară au format cesaro-regeasca pretură a Turdei sub presidența fericitului fondator. Cererile au să se instrueze ca cele pentru fundațiunea Șulufană.

XIV. Din fundațiunea „Simeon Romanțai.”

Un stipendiu de 630 coroane folosit de Traian Sanciai tehnic absolut în Viena. Stipendiul este destinat pentru studenți la universitate, la politehnică, la academia de pictură din Pesta și Viena, pe cum și la academia montanistică din Selmeez.

Un stipendiu de 200 coroane folosit de iuristul Ioan Mărginean, destinat pentru universitari.

Un stipendiu de 168 coroane, de care a abzis iuristul de an III din Cluș Iuliu Caliani, destinat pentru iuristi în Cluș.

Trei stipendii de câte 126 coroane folosite de Andreiu Timbuș, Ioan Coltor și Aureliu Neagoș, gimnasiști absoluți și destinate pentru gimnasiști și studenți la școala comercială. Cererile au să fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șulufană.

XV. Din fundațiunea „Klein.”

Un stipendiu de 240 coroane folosit de iuristul Quintiliu Viciu, destinat pentru studenți la gimnasiul din Blaj. Preferință au studenții din familiile Klein și Muntul. Cererile au să fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șulufană.

XVI. Din fundațiunea „Vasiliu Rațiu.”

Un stipendiu de 200 coroane destinat pentru studenți la gimnasiul din Blaj. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulufane.

XVII. Din fundațiunea de alumnate a „Internatului Vancean de fetețe.”

Zece ajutoare de câte 100 coroane, cari se vor conferi pe anul școl. 1904/5 la eleve ordinare de ale școlii gr. cat. de fete și ale Internatului Vancean de fetețe din Blaj.

Suplicantele pentru ajutoarele acestea au să intrunească următoarele condițiuni și să dovedească,

a) că sunt române greco-catolice misere, născute în Archidieceșă;

b) că pe lângă purtarea morală bună, au din studii calculi buni;

c) că sunt matriculate ca eleve ordinare în școala gr. cat. de fetețe din Blaj și sunt primite în Internatul Vancean de fetețe;

d) preferite vor fi fetele de preoți din Archidieceșă.

Blaj din ședința Consistoriului plenar ținută în 15 August 1904.

Victor Mihályi,

Archiepiscop și Mitropolit de Alba-Italia și Făgăraș.

Medalia de aur dela Expositia stiintifica din Bucuresti, 1903.

Enciclopedia Romana
 publicată în traducerea și sub direcția
ASOCIAȚIUNII
 pentru
 literatură română și cultura poporului român
 de
Dr. C. Diaconovici

Cu numeroase ilustrații și hărți.

3160 pag. 8° mare — 37.622 articole.

3 tomuri legate luxos K 80.—
 33 fasc. broșurate K 70.—

Editura și tiparul W. Krafft, Sibiu. 1904

(4-5)

La expoziția milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer
 — pentru clopote a lui —**Antoniou Novotny**

— în Timișoara-Fabric —

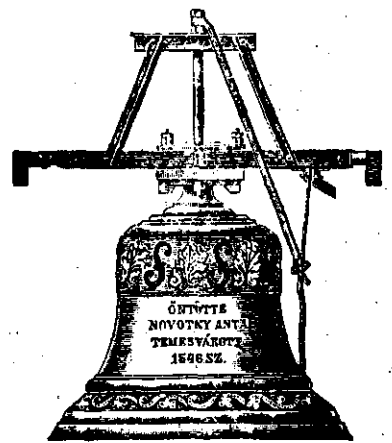
(22) 12-52

dată ce clopotele sînt bătute de o latură prin aceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

— clopotele găurite —

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea aș un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cît cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai de parte se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătute, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătute — ca și spre turnarea de tóce de metal.

Preș-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lungórei și tusei sêci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsóre. Contra durerii de óse, podagreii, reumatismului, rêcelor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbetrânite bóle le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârcinurile cele mai grele. Leac sigur. Folosesc și la curățirea sîngelui. Prețul 1.20 și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sîngelui la sifilis, morburile tineretelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburii, pecum palpitarea de inimă, ameteii, dureri de cap și altele. Decî cine suferă de încheierea scaunului numai de cît se comandeză **Laxbonbons** zacharele purgative, plăcute și dulci la luat. Pețul 1 cor.

Chemicale, drogue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri ruscice, Parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mâni. Articoll cosmetic, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Orî ce fel de articlu din bransă. Tóte fórte Ieftine. Faceți întrebare și Vê veți convinge.

Cornel Demeter,
 apotecar în Békás-Megyer, 41 Bpest mollett).
 12 (7-10)

Cruce saú stea duplă**electro-**
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și inviorează pe lângă garanță: reumă, astmă, (respirație grea), insomnie vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie, nervositate, neapetit, galbinare, durere de dinți, durere de cap, impotență, influență, precum și orî-ce morb de nervi. Morbosul, care nu se vindecă în timp de 45 de zile folosind aparatul de sub Nrul 88503, își reprimește banii numai decăt. Acolo unde n'a folosit nici un medicament, cercați aparatul meu; sum convins despre sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
 e de aplicat la morburii vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
 e de aplicat la morburii mai ușóre.

Spediția centrală de vînzare îl trimite în țară și străinătate cu rambursă, saú dacâ banii se trimit înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR
 BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.
 16 (21-52)

Gratuit:

o cumpenă de casă și o mașină de fier.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfel trimit în tótă lumea renumita și de tótă lumea plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe,
 6 linguri de masă, 12
 lingurițe de cafea, 6 cu-
 țite de desert, 6 furcu-
 lițe de desert, 1 lingură
 pentru supă, 1 lingură
 pentru lapte, 2 luminări
 elegante pentru salon,
 tóte din argint de Mexico
total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător prime-
 mesce ca dar, și pe lângă garanță.

o cumpenă de casă de o putere
de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și din-
 lăuntru) despre calitatea căruia primesc garanța
 pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă
 ori prin trimiteră banilor înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR,
 BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 coróne —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

⊙ **Săpun de toaletă** ⊙

pregătit din: trandafir, lillie, viole, resedă,
 jasmîn, lăcrămióre.

Banii să se trimită înainte, orî se vor ridica
 cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,
 Budapesta, VIII. Bezeredy 3.